

Llarga vida a L'Avenç!

Paraules d'agraïment de la Medalla d'Or al Mèrit Cultural de l'Ajuntament de Barcelona

Foto de grup de l'equip de L'Avenç amb l'Alcaldeessa de Barcelona i els membres de la Corporació Municipal | Ajuntament de Barcelona

Alcaldeessa, tinent d'alcaldia, regidors i regidora, conseller i conselleres, autoritats, amics i amigues de L'Avenç,

Suposo que entendran que començo aquest torn d'agraïment amb una barreja de sentiments contraposats: d'un costat, la nostra enorme gratitud pel guardó que se'ns concedeix, un reconeixement que s'afegeix a la satisfacció íntima que sentim per la feina feta en tots aquests anys, i que avui culmina amb el número 500. Però, de l'altre costat, he d'expressar, de forma inevitable, un lament, perquè aquest serà, és, l'últim número de L'Avenç, si més no de la revista tal com l'hem coneguda des de fa 46 anys.

Ahir vaig rebre un missatge de text tan breu com exacte. Deia això: "Vist el 500. Fa goig i fa mal". No cal dir res més. I tot i que voldria que, en la meua intervenció d'ara, hi tingués més pes la gratitud que no pas la lamentació, no puc deixar de comprendre, i de fer-me'n ressò, els qui, en

---

conèixer la notícia de la concessió de la medalla, han reaccionat recordant-nos aquella antiga dita: "Quan fou mort, el combregaren". És indubtable que, en el balanç que toca fer ara, hi té un pes massa gran la constatació de les dificultats que tenim per continuar fent la feina que avui se'ns reconeix.

Centrem-nos, però, en els agraïments. El nostre primer agraïment és per al consistori. Vull ressaltar que la Medalla se'ns atorga amb la pràctica unanimitat de totes les forces polítiques representades en el plenari. És la constatació inequívoca que *L'Avenç* ha estat i és una institució d'aquesta ciutat i d'aquest país. Barcelona, amb aquest reconeixement, avui fa de capital de la cultura catalana, de capital de tots els països de llengua i cultura catalanes. És, doncs, una distinció que ens honora profundament, i que esperem que serveixi d'estímul per revertir, en el possible, la situació present.

El meu segon agraïment és per a tots els qui ens han precedit en la tasca: començant, és clar, pels quatre fundadors de la revista, els noms dels quals cal tornar a repetir: Leandre Colomer, Carmen Isasa, Fèlix Manito i Ferran Mascarell, així com pel seu primer director, Fèlix Fanés. I continuant per tots els directors que m'han precedit: Joan Fuster Sobrepere i Jesús Mestre als anys 80, i Daniel Fernández, José Luis Martín Ramos i Enric Ucelay, als quals es van afegir després Jaume Casals i Jordi Mercader, tots aquests als anys 90, amb Daniel Fernández com a editor. Els primers van saber connectar amb la demanda social d'una publicació que recuperés la nostra història, que la dictadura ens havia escamotejat; els altres, i no és pas un mèrit menor, van mantenir ben alt el to de la publicació i van saber garantir-ne la continuïtat. Ja en els anys 2000, en la nova etapa de la revista, va ser fonamental trobar, durant uns anys d'amistosa complicitat, l'aixopluc generós de RBA i del seu president Ricardo Rodrigo. Sense tots ells no seríem aquí, això és evident.

I tampoc no seríem aquí, tots plegats, sense el reduïdíssim equip ?ho dic en termes comptables, no pas de capacitats?que hem fet amb constància i voluntat, mes rere mes, any rere any, la revista. I els llibres. I la resta de coses, que no són poques. Un equip que abans de la marxa de la Cristina ens dèiem internament els Quatre Gats, i que avui formem solament les tres persones que hem recollit la medalla. Sens dubte, amb la Natàlia i la Núria, juntament amb els col·laboradors externs, hem fet semblar *L'Avenç* més gran del que en realitat era.

Un reconeixement que faig extensiu a tots els qui, en aquests anys, han passat pels consells de redacció i pels diversos consells assessors que ha tingut la revista, i que ara no podré esmentar un per un, a risc de convertir la meva intervenció en un exercici inacabable de name dropping. I a tots els col·laboradors que ens han fet ser la revista que som, i a tots els lectors i especialment els subscriptors de *L'Avenç*, que han estat, al capdavant, la nostra raó i alhora la nostra possibilitat de ser.

Vull fer un esment brevíssim, també, a les dues publicacions associades a la nostra: els (Plecs)

---

d'història local, una iniciativa nascuda l'any 1986 de la mà de Joan Fuster Sobreper i que avui té una feliç continuïtat sota el guiatge de l'Institut Ramon Muntaner i la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana. I la històrica revista de llengua i literatura Els Marges, fundada el 1974 per Joaquim Molas i que avui s'encamina cap als seus primers 40 anys.

Però, encara que sigui breument, deixeu-me, Alcaldessa, parlar de *L'Avenç*.

A vegades em pregunta què és el que ha caracteritzat *L'Avenç*. Si hagués de resumir-ho en una sola paraula, seria la seva singularitat. Fa pocs dies, en un dels nombrosos missatges de suport que hem rebut, una dona sàvia, la Marina Subirats, escrivia: "Trobarem a faltar *L'Avenç*, tan bonic i tan interessant. Tan únic, que parla de coses de les que no parla cap altra publicació que jo conegui".

On se situa *L'Avenç*? Deixeu-me recórrer a les paraules d'un escriptor no pas menor, Josep M. Espinàs, guardonat amb aquesta mateixa Medalla, i que va deixar dit: "com a escriptor m'he adscrit a una llengua, a un temps i a un espai". Doncs bé, *L'Avenç* s'ha adscrit a "una llengua, a un temps i a un espai". I podríem afegir també que, com deia l'escriptor barceloní, "No reclamo cap mèrit per aquesta adscripció". Ha estat una tria tan lògica, tan connatural, que no necessita ser explicada.

Què en destacaria? Doncs que en una època on ens pretenen imposar la comunicació a través de 280 caràcters ?generosament doblada respecte dels 140 inicials?, *L'Avenç* ha concedit un espai inusualment llarg, extens, als seus col·laboradors, als seus escriptors, als seus entrevistats. Hem anat, en això, deliberadament a contracorrent. És que potser n'estem pagant el preu?

La revista s'ha preocupat per la qualitat formal i per l'escriptura, i ha estat una plataforma de projectes editorials. Vull destacar, en concret, les sèries dels escriptors i escriptores a qui, de forma anual, hem convidat a les nostres pàgines. Un d'ells, el malaguanyat Vicenç Pagès Jordà, va batejar-los com el ?grup de *L'Avenç*'. D'ells, i d'elles, n'han sortit alguns grans llibres, com els d'Emili Manzano, Jordi Puntí o Xènia Dyakonova, per dir-ne només tres.

I mentre feminitzàvem *L'Avenç* ?tampoc no reclamarem cap mèrit per això?, l'hem convertida en una revista ?i en una editorial? que té la memòria com a fil roig. En vol ser un exemple paradigmàtic aquest número 500, la coberta del qual tinc al darrere. Una coberta d'una elegància extraordinària, que hem demanat a Ignasi Aballí, continuant una tradició d'encarregar les cobertes dels números especials de *L'Avenç* a artistes rellevants del país (les han pogut anar veient abans a la pantalla), i que en el seu cas esdevé un exercici de síntesi a l'abast només d'un artista com ell, que ha sabut entendre el que buscàvem i ens ha sabut llegir com som. Moltes gràcies, Ignasi.

Un número 500 que gira, tot ell, entorn de la memòria, a partir d'un text de Nabókov, que es pregunta sobre la capacitat dels escriptors de reflectir el seu temps. L'exercici de la memòria, personal i col·lectiva, ha estat el motor que ha impulsat la revista i els llibres que n'han sortit: perquè, com dirien els neuròlegs, som allò que recordem.

En aquest número 500 he pogut convocar molts dels magnífics col·laboradors que hem anat aplegant a L'Avenç tots aquests anys. Una nòmina que és massa extensa per esmentar-la, però que trobaran a la contracoberta del número 500, que podran recollir a la sortida (i no pateixin, que no els el farem pagar!).

Una nota personal per acabar. No vull especular, ara no és el moment, sobre si hi haurà una tercera vida per a *L'Avenç*. Tant de bo: serà la prova del nou de la vitalitat de la societat civil barcelonina i catalana, i del compromís de les seves institucions a l'hora de garantir una oferta cultural de qualitat, de la qual no podem prescindir i a la qual no hauríem, en cap cas, de renunciar. Necessitem eines de reflexió, eines impreses, en paper, per afrontar el present embolicat que tenim i el futur incert que ens espera.

Però hi ha una cosa segura: jo ja no dirigiré aquesta eventual tercera vida de la revista. És l'hora del relleu i cal ser conseqüent. No me'n vaig a casa, però, i seguiré treballant per a l'editorial i per trobar una sortida a la situació present. Ara bé, en el meu comiat de la revista no puc deixar de recórrer novament a una frase de l'Espinàs. Cito: "Em faran el favor de creure que l'última frase que voldria dir és: ?No tinc més remei que morir-me, perdonin les molèsties".

Hem començat l'acte ?gràcies Toti, gràcies Ovidi 4?, amb una cançó ben barcelonina, que l'Ovidi Montllor va escriure per i en homenatge a Toti Soler, i hem evocat entremig l'home (i la dona) que reparteix fulls clandestins: un sentiment, aquest d'estar repartint fulls clandestins, que m'ha assaltat a vegades com a director de *L'Avenç*. I l'acabarem amb una cançó que és l'expressió d'una voluntat il·limitada: una voluntat que faig meua i que resumeixo en una frase que és alhora un desig però també, i per damunt de tot, una interpel·lació a les administracions i a la societat civil, i a tots vostès, lectors: "Llarga vida a *L'Avenç*".